

Jeugdhulprecht in Vlaanderen

doelgroep

*soorten
interventies*

Nood aan jeugdhulp
Verontrusting

Jeugddelict

vrijwillige

vrijwillige jeugdhulpverlening

gemandateerde jeugdhulpverlening

herstelrechtelijk aanbod &
positief project

gerechtelijke

gerechtelijke jeugdhulpverlening

parketafhandeling,
maatregelen & sancties

jeugdinterventies tav ouders
- ontzetting ouderlijk gezag
- toezicht soc.uitk.

administratieve sancties

doelgroep

soorten
interventies

Nood aan jeugdhulp
Verontrusting

Jeugddelict

vrijwillige

vrijwillige jeugdhulpverlening

gemandateerde jeugdhulpverlening

herstelrechtelijk aanbod &
positief project

gerechtelijke

gerechtelijke jeugdhulpverlening

parketafhandeling,
maatregelen & sancties

jeugdinterventies tav ouders
- ontzetting ouderlijk gezag
- toezicht soc.uitk.

administratieve sancties

pleegzorg

leerlingen-
begeleiding

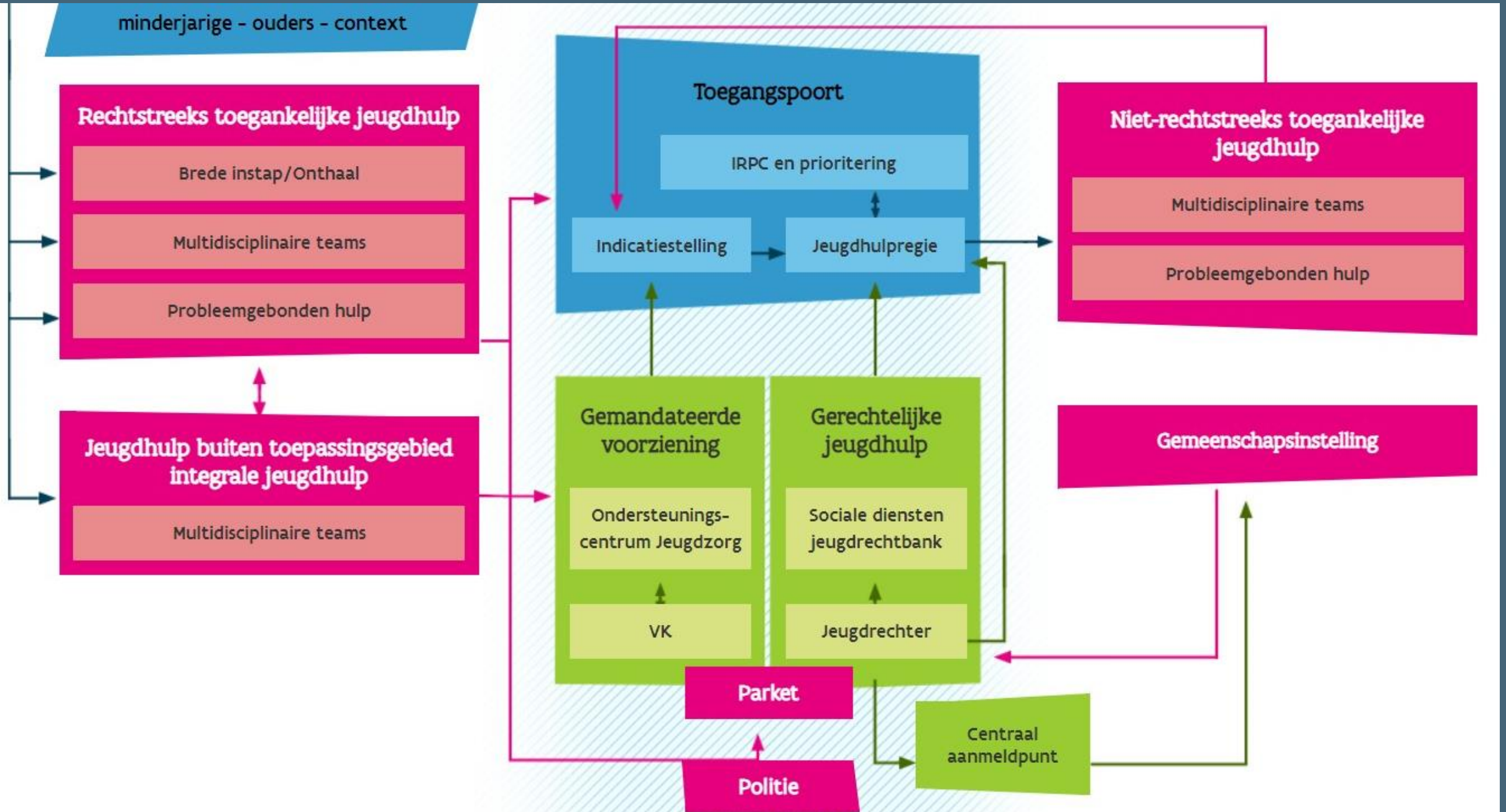
algemeen
welzijnswerk

bijzondere
jeugdbijstand

gezinszorg

geestelijke
gezondheidszorg

gehandicapten-
zorg

Vrijwillige jeugdhulp

Intersectorale toegangspoort: indicatiestelling

- Behoefte aan jeugdhulp
- Wenselijke jeugdhulp
- Urgentie

Intersectorale toegangspoort: jeugdhulpregie

- Concretisering
- Prioriteitsbepaling
- Bijstand bij het zoeken van een jeugdhulpaanbieder

Gemandateerde jeugdhulp

Ondersteuningscentrum Jeugdzorg (OCJ) en Vertrouwenscentrum Kindermishandeling (VK)

Onderzoek en interventie ‘maatschappelijke noodzaak’ (‘MaNo’)

- Onderzoek (max. 65d) – beslissing
 - Cliënten worden geïnformeerd en gehoord
 - Opvolging of opstart jeugdhulp: onderworpen aan instemmingsvereiste cliënten
- Case-management

Mogelijkheid van doorverwijzing naar gerecht

- MaNo maar geen vrijwilligheid
- Weigering medewerking aan MaNo-onderzoek

Gerechtelijke jeugdhulp

Drie toegangswegen

1. Doorverwijzing gemandateerde voorziening
2. Hoogdringende zaak
3. Tijdens/na jeugddelinquentiedossier

Openbaar ministerie – Sociale dienst - Jeugdrechter

Mogelijke maatregelen

Pedagogische richtlijn

Opvoedend project

Dagopvang

Behandeling

Verblijf – voorrang voor pleegzorg

Psychiatrische inrichting

Ondertoezichtstelling sociale dienst

Begeleiding

Diagnostiek

Training

Beveiligend verblijf

Gemeenschapsinstelling

En nu de vergelijking met het Nederlandse systeem

Onze focus:

Waarborgen voor een zorgvuldig en juist feitenonderzoek dat de grondslag vormt voor drang en dwang.

Brandbrief Rotterdamse jeugdrechtsadvocaten (2008)

Congres 'Zorg om de jeugdzorg' (2009)

Congres 'De stem van het kind' (2013)

Thematische wetsevaluatie 'Gedwongen Zorg' (2014)

Jeugdwet (2015)

Congres 'Waarheidsvinding justitiële jeugdketen' (2017)

Actieplan Verbetering Feitenonderzoek (2018)

Bart (7 jaar)

Feitenonderzoek

Verontrustende situatie (VOS)

“Een situatie die de ontwikkeling van een minderjarige bedreigt doordat zijn psychische, fysieke of seksuele integriteit of die van een of meer leden van zijn gezin wordt aangetast of doordat zijn affectieve, morele, intellectuele of sociale ontplooiingskansen in het gedrang komen, waardoor het aanbieden van jeugdhulpverlening maatschappelijk noodzakelijk kan zijn.”

Maatschappelijke noodzaak (MaNo)

“De kwalificatie die na onderzoek door een gemandateerde voorziening aan een verontrustende situatie wordt gegeven en die de noodzaak vastlegt om jeugdhulpverlening in te schakelen.”

Feitenonderzoek

- Vóór interventie
 - Vrijwillige jeugdhulp
 - A-document en M-document
 - Diagnostiek – Multidisciplinaire teams
 - Toegangspoort - Team indicatiestelling
 - Gemandateerde voorzieningen: eigen onderzoek (VOS + MaNo)
 - Gerechtelijke jeugdhulp
 - Sociale dienst jeugdrechtbank
 - Openbaar ministerie moet aantonen dat voorwaarden vervuld zijn (oa VOS)
 - Gestructureerde aanpak?
 - ‘Signs of Safety’ (OCJ en sociale dienst)
 - Dossiervorming en informatie-uitwisseling (in zekere mate)

Feitenonderzoek

- Tijdens interventie
 - Alle maatregelen ‘tijdelijk’
 - Evolutieverslagen uitvoerende voorziening
 - Opvolging door gemandateerde voorziening of sociale dienst
 - Herzieningsmogelijkheid jeugdrechter

Participatie

Basisprincipes integrale jeugdhulp

- **Vraaggerichtheid**
- Intersectorale samenwerking
- Werkingsprincipes
 - **Cliënt- en contextgerichtheid**
 - **Eigen kracht en participatie**
 - **Subsidiariteit (minst ingrijpend) en scheiding**

‘Vermaatschappelijking’

- Continuïteit
- Efficiëntie en effectiviteit
- Vertrouwelijkheid (beroepsgeheim)
- Respect kinderrechten

Participatie

- Vrijwillige jeugdhulp
 - Instemmingsvereiste ouders/opvoedingsverantwoordelijken
 - Instemmingsvereiste oordeelsbekwame minderjarige (vermoed vanaf 12 jaar)
 - Betrokkenheid toegangspoort en onderzoek maatschappelijke noodzaak
 - Eigen keuze uitvoerende instantie
 - Bemiddeling
 - Cliëntoverleg
 - Rechten van minderjarige in de jeugdhulp (o.a. informatie, keuze hulpverlener)
 - Bijstand vertrouwenspersoon
 - Mogelijk voor zowel minderjarige als ouders (andere personen)

Participatie

- Gerechtelijke jeugdhulp
 - Hoorrecht
 - Ouders: bijstand eigen advocaat
 - Minderjarige: ambtshalve toewijzing advocaat
 - Andere dan ouders
 - Gratis ('pro deo')
 - Evolutieverslagen worden besproken met cliënten

Conclusies

Conclusies

- Systeemniveau
 - Belang van rechtswaarborgen en hefboomen m.b.t. participatie
 - Instemming, hoorrecht, bemiddeling, cliëntoverleg, bijstand advocaat
 - Werkingsinstrumenten ter objectivering
 - Dossiervorming
 - Onderzoeksmethodiek
 - Professionalisering
- Persoonsniveau
 - Correcte toepassing werkingsinstrumenten en systeemswaarborgen
 - Gepaste opleiding
 - Teambesluitvorming
 - Verweermogelijkheid: *second opinion* of beroep

Uitsmijter – roepen uit onmacht

